

Berilo Jugoslovanskega odbora iz Italije

Bazovice

POŠILJA: IVAN UČENIKOV - KAIRO - RUE MAN/HAET EL MAHRANI št. 5 - V. N/T. DE/NO

SREDNJI VZHOD

št. 28
Jurjev dan

24. APRILA 1942

Kakor danes moderni prusjaški Huni, tako so tudi v srednjem veku ogražali Evropo divji Turki, ki so s pomočjo evropskih preprirov iz Male Azije pričeli uhajati v Evropo. V tej dobi se je na Balkanu razprostirala velika jugoslovanska država, ki ji je vladal car Dušan Silni. Turki so resno ogražali Dušanovo državo in 15. junija 1389 se je bila na Kosovem polju med srbskim vladarjem knezom Lazarjem in Turki največja bitka tedanjih časov. Bitka sama je zahtevala smrt obeh vojskujočih se vladarjev. Bitka na Kosovem polju je zlomila odpor Južnih Slovanov in za več kot pet stoletij utrdila turško oblast nad njimi.

Na Kosovem je propadlo mogočno srbsko carstvo, ali osveta za Kosovo je bila odslej vodilna misel in naloga Srbov. Misel Kosova pa se je razširila tudi med ostale Jugoslovane, zlasti Slovence in Hrvate. - V novo podjarmljenih pokrajinah so Turki uvajali nasilno poturčevanje srbskega naroda in z ognjem in mečem zatirali krščanstvo sv. Cirila in Metoda. Tako se je v teku stoletij in posebnost še po stopnem osvobojevanju severnih predelov Srbije, čedalje bolj krepko pričela utrjevati misel za popolno osvobojenje vseh pokrajin, kjer živijo Jugoslovani in njihovo politično zedinjenje v skupno državo. Posebno aktivni so bili bratje Srbi, ki so zlasti potem, ko je zasedel srbski prestol blagopokojni kralj Peter I. Osvoboditelj, vso svojo moralno silo in vse svoje legendarno junaštvo usmerili proti jugu. Tam na jugu je čakalo Kosovo polje maščevalcev. S turškimi nasilniki je bilo vsako mirno reševanje poturškimi verskih in narodnostnih vprašanj popolnoma nemogoče. Srbskim rodoljubom ni preostajalo drugega, kakor da se proti nasilju borijo z orožjem in na ta način krotijo turška nasilja. V to svrhu so se pričeli srbski rodoljubi organizirati v posebne četniške formacije, ki so imele nalogo zaščititi slovanske kristjane in uglediti pot za njihovo osvobojenje izpod turške jarma.

Četniške akcije so delovale v glavnem od sredine spomladi pa do sredine jeseni. Pozimi ni bilo četniških podvigov. Četniške akcije so pričenjale po starem običaju na Jurjevo. To jutro so se četniki, ki so se pozimi držali na svojih domovih, zbrali na določenem mestu in odšli v gozdove in gore, da z oboroženo silo priborijo svojim rojakom v turškem suženjstvu, potrebno spoštovanje.

Četniški podvigi so se pozneje prenesli tudi na sever takratne Srbije in je bilo njihovo delovanje pred prvo svetovno vojno v Bosni in Hercegovini, po-

sebnost živahno. V balkanskih vojnah so se četniki izredno junaško borili in marsikatero zmago srbskega orožja je treba pripisati njim. Po osvobojenju Južne Srbije in po zedinjenju severnih krajev Jugoslavije so četniške organizacije prenesle svoje aktivno delovanje v tiste predele, ki jih osvobojenje ni zajelo. Tako smo tudi mi Slovenci prišli do organizacij, ki so jim četniki služili za vzor. O delu in podvigih teh naših organizacij v dobi zadnjih dvajsetih let, je vsekakor prezgodaj govoriti. O tem bo sodila zgodovina. Naše velike žrtve pa dokazujejo, da je četniški duh zajel ves naš rod pod Italijo in ga ohranil pred nasilno asimilacijo fašistovskih razbojnikov. - Po figarskem napadu pet držav, med njimi dveh vellesil, na našo državo in zlasti potem, ko je bila redna vojaška sila Jugoslavije zlomljena, je četniški duh zajel vso Jugoslavijo. Istočasno so delovali četniki v Srbiji, Bosni in Hercegovini, kakor tudi v Sloveniji. V zadnji številki "Bazovice" smo o delu četnikov na Gorenjskem obširneje poročali. Sedaj nam prihajajo vesti tudi o četniških podvigih na Štajerskem, zlasti na Pohorju. Četniške organizacije pa delujejo tudi na ozemlju, ki so ga zasedli Lahji. Tako čitamo v laških listih o četniških podvigih na Snežniku, Vinem vrhu, na Krimu in zlasti v Gorjancih. Še prav posebno pa se je utrdil četniški duh

međ našimi rojaki v Primorju. Ne samo, da na tem ozemlju delujejo četniške formacije, pač pa se številni četniki vtihotapljujejo preko nekdanje jugoslovanske laške meje in dalje, proti jugu v vrste borcev vojvode Draže Mihailovića. Iz zanesljivih virov vemo, da je med četniki gen. Mihailovića veliko število Slovencev in med njimi je bilo nekaj tudi odlikovanih.

Beograjski listi, ki so trobila prusjaške propagande, pogostokrat omenjajo tudi Hrvate, ki se borijo v četniških vrstah. Tudi zagrebški ustaški listi tega dejstva ne morejo zamolčati.

Iz vsega tega sledi, da se danes ustvarja Velika Jugoslavija z ognjenim krstom Srbov, Hrvatov in Slovencev in da bo ta kri skupno prelita za našo veliko domovino, zabetonirala bodočo solidarnost med vsemi Jugoslovani, zlasti potem, ko bodo po končani vojni, izločeni vsi tisti, ki so v usodnih časih sramotili veliko idejo Jugoslavije.

Jurjevo pa ni samo praznik akcije Jugoslovancev. Ta praznik se je razširil po vsej Evropi, ki ječi pod udari prusjaškega in laškega barbarizma. Na Poljskem, na Češkem, v Belgiji in na Nizozemskem, v Grčiji in (Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1.strani!)
na Norveškem, v Franciji in vseh ostalih zasužnjenih zemljah vstaja četniški duh velike armade "V" (zma-ge). Milijoni in milijoni se pripravljajo in nekateri tudi že izvajajo osvobodilne podvige. Armade "V" so povsod tudi tam, kjer se jih Hitler in Mussolini najmanj nadejata. Vsa zasužnjena Evropa je podminirana z njimi. Po Balkanu se že čujejo posamezne eksplozije. Tudi na nekaterih drugih delih Evrope počí tu, pa tam. Ali čas za splošni naskok še ni prišel. Potrebne so še priprave, kajti čas je eden izmed velikih generalov armade "V". Hitler in Mussolini sedita na ogromnem sodu razstreliva, ki se razteza od severne Norveške pa do španske meje ter od Kanalskega

preliva pa do ukrajinskih step.

Zeleni Jurij je že prižgal bakljo in mogoče ni več tako daleč čas, ko jo bo položil v - sod. Mogoče ni več daleč čas, ko bo zadonel poklic na udar in se bodo strnile milijonske množice zatiranih in razžaljenih v enem samem izreku - maščevanje. Ko bo zadonel ta klic, se bo razgibalo ogromno navidezno grobišče ponižane Evrope in armade "V" se bodo vrgle nad sovražnika s tako silo, s takim ogorčenjem in takim fanatizmom, kakor ga svet še ni videl in doživel. In takrat gorje tistim, ki slišijo na ime: German, Lah, Madjar, Bolgar ali Japonec. Ta čas bo prišel, ker mora priti, kajti vsi, ki z mečem opravljajo, bodo z mečem pokončani.

Kako je na Slovenskem?

Naj je tudi kdo postavil svoj šotor za zmeraj v tujem kraju, vendar ga srce še vedno vleče k domačim goram in vodom, k domačim vasem in ljudem. Zato se danes Slovenci razkropljeni po vsem svetu vprašujemo, kako je doma. Tam v Severni Ameriki in tam v Argentini so srca polna misli o preganjani domovini, in tam v Egiptu trepečejo usta v vprašanju, kako je z našimi pod neusmiljenim tujcem. Novice iz Slovenije niso preveč pogoste in po dolgih ovinkih pridejo do nas. Marsikaj je treba tudi preresetati, da se najde čisto resnico. In ta je za nas tako težka, da jo moremo prenašati samo z mislijo na boljše bodočnost. Naj torej kratko povzamem, kako je doma v Sloveniji.

Nemci so zasedli blizu dve tretjini naše zemlje, ki je bila v Jugoslaviji: Štajersko, Gorenjsko in vasi ob desni strani Save od Ljubljane do hrvaške meje. Dobre 4 km od Ljubljane je nemško-italijanska meja. Št. Vid in Ježica sta že pod Nemci. Ostalo je zasedla Italija in napravila novo provinco Ljubljana. Zakaj so se Nemci ustavili na tej črti? To ni jasno. Jasno pa je, da bodo - če bi zmagali seveda - šli naprej do morja.

Slovencem, ki so prišli pod Nemce je strašno. Ne smatrajo jih za ljudi, ampak za sužnje. Danes, ko moremo bolj natanko videti, se zdi, da je končna slika preganjanih ta-le: Najprej so pognali čez mejo v Srbijo in na Hrvaško ali pa poslali v koncentracijska taborišča kakih 35.000 ljudi. V prvi vrsti vso inteligenco: vso duhovščino, uradnike, odvetnike, zdravnike in večino učiteljstva. Večino od teh so najprej zaprli in potem po daljšem ali krajšem mučenju poslali na vlak in zapeljali na Hrvaško ali v Srbijo. Po kmetih so dalje pobrali uglednejše kmečke posestnike in obrtnike. Tako mislijo, da bo ostal narod brez vsakega vodstva. Zelo so se zdeli Nemcem nevarni Primorci, ki so pribežali pred leti izpod italijanske jarma. Tudi te so vse pognali na jug Jugoslavije. Kakih nadaljnjih 10.000 ljudi pa se je prostovoljno umaknilo ali bežalo čez mejo na italijansko stran Slovenije. Vojni ujetniki se niso vrnili domov, ampak so jih Nemci pridržali za delo po tovarnah. Takoj v začetku so pobrali po zasedeni Sloveniji tudi precej fantov in deklet ter jih odgnali na delo v Nemčijo. Koliko znaša to število se ne da dognati. Najhujše pa so izvršili v mesecu novembru. Izpraznili so vse vasi ob obeh bregovih Save od Radeč do hrvaške meje. Ljudje so morali vse pustiti in oditi na Nemško in na Poljsko. Sedaj tam zmrzujejo po taboriščih in čakajo na pomladansko delo kot nemški sužnji. Kakšno je bilo to slovo od doma! Trpljenje vojske pač ni samo na fronti! In tam na severu sedaj umirajo starci in otroci, drugi stradajo in propadajo. V njih domove pa naseljujejo Kočevarje in Nemce iz severnih krajev. Teh v Nemčijo preseljenih Slovencev računajo, da je doslej kakih 50.000. Na mesto slovenskih izobražencev naseljuje nemške zdravnike, uradnike in trume nemških učiteljev in učiteljic. Ti so se v jeseni vrgli nad slovske otroke, da jih hitro ponemčijo. Ves pouk v šolah je seveda samo nemški.

Vse, kar bi moglo spominjati na slovenstvo so zatrli. Vsi kraji so dobili nova imena in seveda nemške napise. Zatrti so vsa društva. Cerkvenega življenja ni več. Zadruga in druge slovske gospodarske

organizacije ne delajo več. Kmetje se morajo vpisati v štajersko ali koroško ljudsko zvezo. Kdor se ne vpiše mora od hiše. Pravice pa s tem vpisom še ne dobi nobenih. Pravice bo dobil, če bo dokazal, da je nemško - misleč. V Mariboru je izhajal tednik "Slovenski Gospodar". Tega so sedaj spremenili v štajerski "Gospodar". Ker kmetje ne znajo nemški, morajo zanje pisati še vedno slovenski. Tako zlorabljajo naš jezik, da bi kmete naučili - nemški misliti.

Malo boljše je slika pod Italijo. Italijani ljudi vsaj nasilno niso preseljevali in ne naravnost mučili. Ne smemo pa seveda pozabiti, da jih mnogo ječi po italijanskih ječah. Prebivalstvo ima vtis, da se Lah samo boje Nemcev, zato postopajo malo bolj človeško. Pod italijansko zasedbo je še slovska šola in cerkev. Tudi slovski listi se izhajajo. Prinesti morajo seveda vse, kar Lah ukaže in nekaj mora biti vsaki dan napisanega v italijansčini. Pravice pa ljudstvo nima nobenih. Kake slovske oblasti Italijani ne trpe. V začetku so postavili neki posvetovalni odbor, ki naj bi govoril v imenu prebivalstva, pa se je izkazalo, da je bilo vse samo igrača. Tega odbora niso sklicevali, še manj pa pustili do kake besede. Izjave v imenu tega odbora so sestavili Italijani sami, tako kot se je njim zdelo prav. Prizadeti, ki nikdar ne bi kaj takega povedali, se niti braniti niso mogli. Sedaj tudi tega odbora ni več.

Italijani iščejo tudi v Sloveniji kruha. Priselilo se je veliko uradništva in tudi mnogo trgovcev. Razume se, da so prinesli v Slovenijo tudi svoj posebni blagoslov - fašistične organizacije.

Vsa ta nečloveška nasilja germanskih tolovajev so morala nujno izzvati odpor. S silo niso mogli niti Nemci niti Lah pridobiti nikogar. Ta odpor je marsikje prišel do izraza, o čemer smo poročali v zadnji številki "Bazovica" obsirneje. Četniki, ki se imenujejo "Osvobodilna fronta" se zbirajo po gorenjskih gozdovih, mnogo pa jih je tudi po Štajerskem, zlasti v Pohorju. Napadi na Nemce trajajo dalje in jih tudi zima ni mogla popolnoma ustaviti. Bojimo se, da so te žrtve prežgodnje in bodo zato imele samo več ali manj simbolični značaj. Zato tudi jugoslovanski državniki v Londonu pozivajo Slovence, naj se izogibajo žrtev, ki prinašajo samo nova gorja medtem ko stvari sami le malo koristijo. Pozivajo jih naj bodo pripravljeni na trenotek, ko nas bo vse poklical glas VSTAJENJA.

Težka je slika trpljenja našega naroda. Upravičeno upamo, da bo bodočnost toliko jasnejša.

Danes še tretetamo in razmišljamo s pesnikom:
"Čegava Indija? Komu Bagdad?"

.....
Kaj z zlatim ključem carigrajskih vrat?
Razpredel zemljevid je diplomat.
I jaz razgrnem pred seboj papirje:
Glej rodna zemlja, naša draga prst!
O, kaj bo z vami, vi mejniki štirje
Celovec, Maribor, Gorica, Trst? (Župančič)
Pa tudi verujemo preroku pesniku Gregorčiču:
"Oj vstani borni narod moj
Do danes v prah teptan!
Pepelni dan ni dan več Tvoj
Tvoj je vstajenja dan".

Vabilo na domačo ljudsko veselico, ki jo priredijo naši rojaki v Kairu v nedeljo

dne 26. t.m. ob 18 uri v dvorani Lycée Français, 14, Sharek Sultan Hussein z naslednjim sporedom: 1. V. Ilić mladji: Otac (recitira G. Rucovič); 2. J. Mlakar: "Nevesta iz Amerike", igra trodejanjska; 3. Aljaž: Večer (poje mešani zbor pod vodstvom dr. H. Ostena); 4. Mokranjac: Osu se nebo zvezdama (mešani zbor); 5. Satner: Nazaj v planinski raj (mešani zbor); 6. Mali Kitajčki

(igrajo otroci); 7. Binički: Da su meni oči tvoje (poje gdčna N. Bitežnik); 8. Hatze: Majka (poje gdčna N. Bitežnik); 9. S. Gregorčič: Domovini (recitira gdčna S. Černe); 10. Na te mislim (poje gdčna N. Bitežnik); 11. Knitl: Sabljica (poje gdčna N. Bitežnik); 12. Podčavenski: Moj nesrečni dom (mešani zbor); 13. Zajec: U boj (meš. zbor). - Vstopnice dobite v Jug. domu! DOBRODOSLI!

Izpod domačega latniba

VSEM NAŠIM ČITATELJEM IN SODELAVCEM! Uredništvo je prejelo v zadnjih dneh pol ducata člankov čisto osebno-polemične vsebine. Prosimo vse tiste, ki žele sodelovati pri našem listu, da se strogo držijo načela, ki smo ga ob ustanovitvi lista osvojili in ki nam bo tudi v bodoče vodilo. To načelo glasi: **VSAKA OSEBNA POLEMKA, KI SE NAJVEČKRAT IZCIMI KOT ZASEBNI VENTIL POSAMEZNIKA, JE V DANASNJIH ČASIH ZLOČIN, KER PONIŽUJE TISK, KI JE LAST NAS VSEH, NA NIVO GOSTILNIŠKEGA OMIZJA.** Kdor misli, da je "Bazovica" nekdanji sloviti beograjski "BALKAN", mi pa neki ultraduhočiti "Ciovarići", se strahovito moti. Uredništvo "Bazovica" se v polni meri zaveda odgovornosti tiskane besede in odklanja z vso odločnostjo take vrste gradivo! Mislimo, da je naše "ustmeno novinarstvo" dovolj nasičeno s kritikastrtvom, obrekovanjem in klevetami ter ni zato prav nobene potrebe, da se ta žalostna doba našega emigrantstva ovekoveči in ohrani bodočim rodovom. To "ustmeno žurnalistiko" je najbolje da zagrebemo v faraonske grobnice, s tem si bodo nekateri zelo marljivi "publicisti" nedvomno prihranili - vsaj del bolečin moralnega mačka, ki ga bo v domovini najbrže več ko dovolj. To je - v tej zadevi - naša zadnja beseda! Pa brez zamer!

OS SKRIPLJE V LIBIJI Že svoječasno smo poročali, da jo je gen. Rommel popihal naravnost v Hitlerjev glavni stan na rusko fronto, da bi mu firer podelil maršalsko palico in s tem vrhovno poveljstvo v Libiji. Do sedaj je še vedno vrhovni poveljnik v Libiji italijanski gen. Bastico. Ujeti laški častniki pripovedujejo, da vlada med obema generaloma veliko ljubosumnje in da je zaradi tega tudi izostala vsaka ofenzivna akcija v teh spomladanskih dneh. Lahi pravijo, da imajo v Libiji trikrat toliko armade, kakor Rommel in da zato pripada vrhovno poveljstvo vsekakor njim. Po Italiji pa se širijo vesti, da bo Rommel imenovan ne samo za vrhovnega poveljnika na libijski fronti, pač pa da bo vrhovni poveljnik celotne armade v Sredozemlju, torej tudi tistih italijanskih čet, ki so na ozemlju Italije in na ozemlju balkanskega polotoka. Proti tej nameri se Italijani razburjajo in pripovedujejo, da bo zelo verjetno prišel v Italijo sam Hitler, da pomiri duhove. Situacija je pač taka kakor je bila 1.1917 v Avstriji in njenem razmerju do takratne Nemčije.

VOJVODA DRAŽA MIHAILOVIĆ SPOROČA PETAINU Gen. Draža Mihailović, vrhovni poveljnik jugoslovanske operacijske armade v Jugoslaviji je poslal maršalu Petainu pismo, katerega kopijo je ravnokar prejela tudi jugoslovanska vlada v Londonu. V pismu poziva vojvoda Draža Mihailović "velikega maršala velike francoske nacije", naj "dvigne večno zastavo francoskega duha" in nadaljuje "in v slučaju če ste se odpovedali za vedno misli nove francoske zmage nad njenimi sovražniki, dostavite to pismo maršalu Francije, ki je trenutno še neznan, da dvigne Francijo iz teme današnjih dni". V nadaljnjem tolmači gen. Mihailović primer svojih vojakov, ki so brez orožja in brez municije iztrebili napadalce z enega dela Jugoslavije in zahtevuje pismo z zahtevko, da Francija pozove na splošno vstajo vse zaslužnjene narode Evrope proti barbarizmu, ki tišči Evropo k tlom.

NEMCI SO ZASTRUPILI DR. MAČKA Pred nekaj dnevi je nemška propaganda sporočila, da je bil izpuščen iz koncentracijskega taborišča vodja hrvaškega naroda dr. Vladko Maček in da biva sedaj na svojem posestvu v Kupincu. Seveda je tudi ta svoboda pristno germanška. Dr. Mačka namreč ne smejo obiskati niti njegovi najbližji sorodniki. Njegovo posestvo je obdano z ustaškimi agenti. Kljub temu pa je prodrla vest, da je dr. Maček težko bolan in da so ga zastrupili Nemci za račun Pavelića in sicer s strupom, ki deluje zelo počasi, zato pa sigurno.

GENERAL DRAŽA MIHAILOVIĆ NAMERAVA ZASESTI ALBANIJO. V Jugoslovanskih londonskih krogih smatrajo, da bi mogel gen. Mihailović s svojimi četniki prodreti v Albanijo. Lahi sicer držijo še vedno Cetinje in Podgorico, dve mesti ki bi mogli poslužiti kot izhodišči za vdor v Albanijo, vendar pa je okolica obeh mest v rokah četnikov. Vsi črnogorski izdajalci so bili od četnikov pobiti z izjemo Drijevića, ki je pobegnil v Rim. Strateški in politični razlogi bi mogli narekovati napad na Albanijo s črnogorskega ozemlja. Zelo dobro bi se dalo izkoristiti v Albaniji ogromno ne-

razpoloženje proti laškim okupatorjem in zelo verjetno je, da bi se mogla zasesti skaderska luka, ki je središče italijanske preskrbe v Albaniji.

MUSSOLINI JE OBNEMOGEL. Iz švicarsko-italijanske meje poročajo, da so poklicali v Rim znanega švicarskega zdravnika za duševne bolezni, ki je ob svojem povratku izjavil, da je Mussolini živčno popolnoma razdvojen in da je izgubil vsako oblast nad samim seboj. Zdravnik je tudi potrdil, da so Mussolinijevi ukrepi v zadnjem času neresni in se zato tudi ne izvršujejo.

PRUSJAKI ŠE NADALJE ROPAJO PO ITALIJI. Že večkrat smo v našem listu poročali, da Nemci ne ropajo samo po zaslužnjeni Evropi, pač pa da krađejo tudi po ozemlju svojega najboljšega zaveznika. Prusjaki kupujejo v Švici na črni borzi italijanske lire, ki tamkaj že skoraj nimajo nobene vrednosti več in s temi lirami kupujejo vse, kar se kupiti da v Italiji. V ostalih živilih so Italijo popolnoma osušili, zato pa je še nekaj pomaranč in zelenjave, ki prav sedaj dozoreva, na razpologa. Čeravno v nekaterih pokrajinah močno primanjkuje zgodnje povrtine, izvažajo Nemci iz Italije cele kolone tovornih avtomobilov pomaranč in povrtine. - Vsa proizvodnja svile, ki je znašala lansko leto 2.700 ton je morala v Nemčijo. V odličnim italijanskim tovarnam so pustili sirovine za izdelavo 4 milijone metrov blaga za padala. Da ne bi prišlo do kakih nedovoljenih mahinacij, so v tovarnah postavili nemške strokovnjake. Petino italijanske proizvodnje riža so pobrali Nemci. Ta petina predstavlja dvojno količino riža, ki ga porabi italijanska armada in 3/4 uporabe 19 milijonov severnih Italijanov, ki se v glavnem hranijo z rižem. Do konca februarja je bilo v Nemčiji 273.000 italijanskih delavcev. V aprilu pa so pričeli z novim odhajanjem, tako da bo do poletja v Nemčiji pol milijona laških delavcev.

LAŠKI BERSALJERI ROPAJO PO UKRAJINI. Posebni dopisnik moskovske "Pravde", ki deluje z ruskimi četniki v zaledju nemške armade v Ukrajini sporoča svojemu listu, da se ukrajinske kokoške strašno boje bersaljerjev, čeravno nosijo na klobukih petelinje perje. Pišec pravi dobesedno: "Lahi so se v Ukrajini pokazali kot največji mojstri v ropanju in tatvinah. Pri tem delu Nemce znatno prekašajo. Žeparstvo je Lahom v krvi. Nemec ne najde krompirja ali pred Lahom ga ni mogoče skriti" pravijo ubogi prebivalci vasi, ki so jih ponovno osvobodili Rusi. Lahi, kakor znano niso na fronti, pač pa opravljajo etapno policijsko službo. Prebivalci doline Donec pripovedujejo, da so Lahi bolj okrutni, kakor pa Nemci. Posebno korajžni so takrat, če naslutijo, da v bližini ni ruskih četnikov. Discipline ne poznajo nobene. Redne preskrbe z živili nimajo. Njihove čete se preživljajo samo na račun dežele. Laški general Messe, ki je poveljnik laškega ekspedicijskega zbora, priznava v enem svojih dnevnih povelj, da so bersaljeri in črnosrajčniki navadni razbojniki in tatovi, nekateri pa da so se z vso silo vrgli na špekulacijo in trgovino. Italijanski poročnik Codeluppi tako-le ocenjuje svoje vojake: "Nevarno je pokazati sovražnika našim četam, kajti kakor hitro zagledajo Ruse se udajo." Nemski ujetniki pripovedujejo, da se Italijani slabše borijo kakor pa Romuni. Hvalisana divizija "Torino" je bila v zaledju ruske fronte popolnoma uničena v glavnem od ruskih četnikov. Pri Novi Orlovki je imela ta divizija 19000 mrtvih. Da bi pa Lahi vendarle pokazali pred Nemci nekaj junaštva, pobirajo po vaseh vse odrasle moške in jih označujejo kot vojne ujetnike. Teh metod so se prav pridno posluževali tudi Nemci in so na ta način sfabricirali več stotisoč vojnih ujetnikov.

VOJVODA DRAŽA MIHAILOVIĆ SE BORI ZA JUGOSLAVLJO. Ko je srbska kvistlinška vlada Milana Nedića zapretila gen. Draži Mihailoviću in njegovim hrabrim junakom, da se bo maščevala nad njihovimi družinami, če se Draža v roku petih dni ne preda, je vojvoda Draža brzojavil Jugoslovanski vladi v Londonu tole: "NAMERAVAM NADALJEVATI Z BORBO PROTI SILAM OSI VSE DO SVOJE SMRTI OZIROMA VSE DO TAKRAT, DOKLER NE BO JOVRAŽNIK IZGNAN S TAL JUGOSLAVIJE". Ta brzojavka junaškega vojvode je okrepila vero vseh Jugoslovancev v končno zmago in nezlomljiv duh naše rase.

ZOPET NEMIRI V ITALIJI. S švicarsko-italijanske meje poročajo, da je prišlo v Torino do težkih spopadov italijanske policije s prebivalci. Vzroki niso znani. (Nadaljevanje na 4.str)

TUDI HRVATI SO PRICELI Z UPORNISKIMI PODVIGI PROTI PRAVEMU SOVRAZNIKU. Radio Rim je objavil 18. t.m. ob osmi uri zjutraj poročilo iz Zagreba, v katerem pravi dobesedno: "Včeraj je pričela velika bitka na področju med Karlovcem in reko Kolpo med četniki, partizani in komunisti na eni strani in vojsko "neodvisne" hrvaške države na drugi strani. Na obeh straneh je bilo precej izgub. Borba je trajala vse dokler glavni voditelji četnikov, partizanov in komunistov niso pobegnili." - Drugo poročilo iz istega izvora trdi, da se borbe še vedno nadaljujejo in da so hrvaški redni vojski priskočili na pomoč tudi oddelki italijanske okupacijske armade. - Preko Carigrada poročajo, da se je na Petrovi gori blizu Zagreba formiral zeleni kader četnikov, ki resno ograža ustaške organizacije v vsej okolici Zagreba. - Tudi v Koprivnici, Djurdjevcu, Bjelovaru, Križevcih in nekaterih drugih krajih Slavonije delujejo protipaveličevci. Poročila trdijo, da z velikimi uspehi. - Prav posebno živahna je četniška delavnost v Dalmaciji. V Kaštelih je prišlo v zadnjih mesecih do ostrih izpadov domoljubnih Dalmatincev proti laškimi okupatorskim oblastem. Lahki so iz Splita pobrali že nad 800 talcev, v glavnem intelektualcev in so jih nekaj tudi že pobili. Mnogi izobraženci so bili deportirani v Italijo. V glavnem jih držijo v Anconi. - Stalne bitke med četniki in

ustaši so v Liki še vedno na dnevnem redu. V Liki je veliko prebivalstva pravoslavne vere in so paveličevci seveda tudi tu pričeli z nasilnim pokatoličevanjem. Prebivalstvo se je z orožjem v roki uprlo temu nasilju, ki precej sliči na razmere v Srednjem veku. - Veliko negodovanje je povzročilo na Hrvaškem dejstvo, da je sv. Stolica priznala Paveličeve razbojnice kot samostojno državo. S tem je Vatikan javno izpovedal, da odobrava politiko nasilja s strani osi oziroma, da njegova misija v sedanji dobi ni več nepristranska, pač pa pod močnimi vplivi tistih, ki so ravno veri prizadejali največ škode. Laško časopisje je priznanje "neodvisne" hrvaške države napihnilo in osovinska propaganda je to žalostno epizodo sedanje vojne proglasila kot eno največjih duhovnih zmag. Ne vemo kakšni vzroki so vodili Vatikan, da se je odločil za tak usoden korak, ali dejstvo je, da je ta gesta strahovito delovala na katoliški svet v Jugoslaviji, ki je v veliki večini ohranil zvestobo jugoslovanske ideje. Resno se bojimo, da bi mogli podobni ukrepi izzvati v naši zemlji kulturni boj, ki povzroča v vseh časih in ob vsaki priliki samo težke posledice za narod, ki se mu udinja. Ob tej uri pa bi nam zamogel kulturni boj prinesiti več škode kakor pa naša glavna sovražnika Hitler in Mussolini. Ali je tudi to delo njihova peklena iznajdba?

Otok Cejlon

Cejlon je tisti znameniti otok, ki so ga v zadnjih tednih napadli japonski letalci in ki so jih z velikimi izgubami branitelji zapodili. Ob imenu Cejlon se nam odkriva skrivnostna zemlja v ogromni daljavi, skoro že tam, kjer naše zemljepisne večine obdaja meglica neznanja. Še kot otroci smo čitali na majhnih paketih za čaj ime Cejlon.

Otok Cejlon leži na jugu Indijskega arhipelaga in je last Velike Britanije. Otok Cejlon je ena izmed najbogatejših angleških posesti. Svetovnemu gospodarstvu dobavlja: kavčuk, kopro, riž, kakao in kakor smo že rekli tudi čaj. Na otoku so velika najdišča grafita.

Zgodovina Cejlona je zelo krvava in po izredno velikih naporih se je Angležem posrežilo ustvariti veliko blagostanje. Angleži so prebivalstvu zajamčili moderno ustavo, po kateri domačini sodelujejo v upravi otoka. Angleži so odprli ogromne rudnike, ki jih je pokrivala neprehodna džungla. Z ogromnimi naporji so ustvarili obširna polja, ki so do njihovega prihoda bila popolnoma nerodovitna.

Na Cejlonu najdemo pomešane Evropece z Orijentalci, kar nudi gotovo zelo pisano potezo otoku samemu. Poleg ogromnih modernih stavb popolnoma evropskega značaja, najdemo na otoku še vse prvine nekda-

njih časov. Ogromne ceste, parki in urejena igrišča odvajajo razkošne vile, v katerih stanujejo Evropejci, od naselij domačinov. Tako kakor v Indiji so tudi na Cejlonu ostro naznačeni predeli med domačini in Evropejci.

Glavno mesto Cejlona je Colombo. Po ozkih ulicah hite množice, tla pa so polna krvavih madežev, ki jih pušča ta množica za seboj, ker stalno žveči poseben sladkorni tret, ki povzroča, da se ljudje na izredno žgočem soncu preveč ne potijo.

Cejlon je pravi raj živalstva. Tu najdemo slona, najrazličnejše kače, tu je doma krokodil in vse one živali do najmanjše mravlje. Živali uživajo tu največjo svobodo in najboljše blagostanje. Če naprosite sobarja, naj vam odstrani pajčevino v sobi, bo on to izvršil z največjo obzirnostjo, položil bo pajka na rob okna, tako da se vam lahko mirno vrne na sprehod po vaši postelji. Živali so v tej deželi nedotakljive.

Cejlon ne spada k Indiji, pač pa je od l. 1802 neodvisna kolonija. Otok šteje nekaj čez 5 milijonov prebivalcev, ki so vsi budistične vere. Vsa znamenja kažejo, da bo otok po končani vojni svobodna in avtonomna edinica velikega angleškega imperija.

SPOMLADANSKA OFENZIVA

Sanja Musso težke sanje,
mora strašna ga obliva,
jamlje njemu sladko spanje
Hitlerjeva ofenziva.

Ofenziva - maledetto,
že pričela je na Laškem,
hujša kakor Caporetto,
hujša kot na Kraškem.

Padli že so makaroni,
riž pobral je ves German
in s taljanskimi maroni
se masti proklet cigan.

V ujetništvo šlo je olje,
mast, pšenica in tud' bige,
prazno pisano je polje,
kjer so rasle sladke fige.

V želodcih laških šiva
pajek svojo pajčevino,
čreva vražji plin poriva,
kot bi sviral violino.

Mussolini lajno svira
na vso moč se revež cmiri,
pri Japoncih laž pobira,
da želodce laške umiri!

